



Ptasia grypa

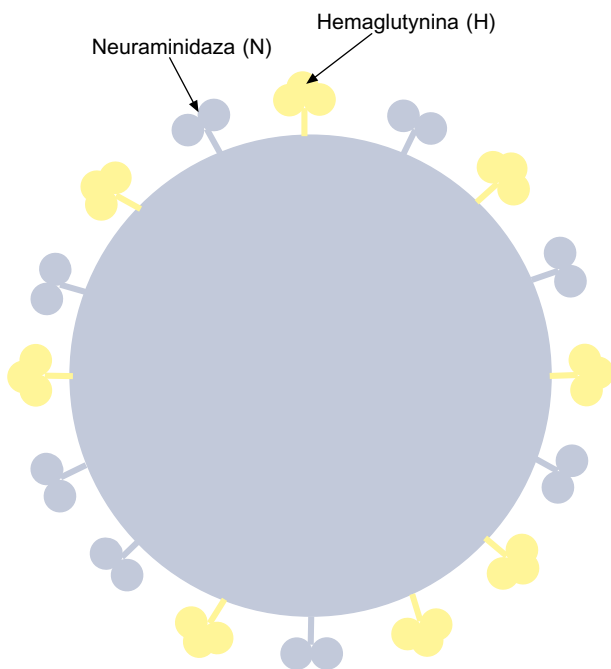
Ptasia grypa, od kiedy wykryto ją u człowieka, jest częstym tematem dyskusji w mediach. Istnieje wiele raportów na temat tej choroby. Czy wiesz jednak co ją wywołuje, w jaki sposób przenosi się na człowieka i czy jesteśmy nią zagrożeni?

▶ Co to jest grypa?

Przyczyną grypy jest wirus grypy. Epidemie grypy wybuchają każdej zimy. Choroba rozprzestrzenia się poprzez wdychanie z powietrzem kropelek wody zawierających wirusy, które pojawiają się w powietrzu w wyniku kichania lub kaszania przez osoby zainfekowane. Typowymi objawami grypy u dorosłych są gorączka, ból mięśni i kaszel. Intensywność tych objawów zwykle zmusza do pozostania w łóżku przez 2 – 3 dni.

▶ Jakie są rodzaje grypy?

Istnieje wiele wirusów grypy, które mogą należeć do typu A, B lub C. Dodatkowo każdy z trzech typów zawiera podtypy, które różnią się od siebie rodzajem białek znajdujących się na powierzchni wirusa. Może to być białko zwane hemaglutyniną (H) lub



Wirus ptasiej grypy z dwoma typami białka na powierzchni.

- ▶ Więcej informacji na stronach:
www.birdflu.european-lung-foundation.org
www.who.int/csr/disease/avian_influenza
www.cdc.gov/flu/avian
- ▶ Niniejsze informacje pochodzą z danych WHO na temat ptasiej grypy.

neuraminidazą (N). Poszczególnym rodzajom H i N nadaje się numery, a od owych numerów pochodzą nazwy szczepów wirusów grypy (np. H5N1).

▶ Co to jest ptasia grypa?

Na grypę mogą zachorować różne zwierzęta. Choroba ta u ptaków zwana jest ptasią gripą. Choć wszystkie ptaki mogą zostać zarażone wirusem ptasiej grypy, to dzięki ptactwu może być nosicielem wirusa bez objawów choroby. Inne ptactwo, w tym kurczęta, kaczki i gęsi, po zarażeniu tym samym wirusem ptasiej grypy chorują.

U drobiu wirus ptasiej grypy może być przyczyną dwóch różnych rodzajów choroby. Jeden z nich – występujący częściej – przybiera łagodną formę, a inny – rzadki – jest śmiertelny.

▶ Czy człowiek może zarazić się ptasią gripą?

Wirusy grypy zwykle atakują tylko jeden z gatunków nie wywołując choroby u innych. Jednak ostatnio przypadki ptasiej grypy zanotowano także u człowieka. Spośród wielu różnych typów ptasiej grypy u człowieka stwierdzono cztery z nich. Są to wirusy oznaczone H5N1, H7N3, H7N7 i H9N2.

▶ Co to jest wirus H5N1?

O wirusie H5N1 w mediach słyszy się najczęściej, ponieważ:

- obecnie powoduje wybuchy epidemii wśród ptactwa na całym świecie
- w ostatnich latach zaatakował wielokrotnie człowieka
- był przyczyną 600 bardzo ciężkich przypadków choroby u człowieka oraz spowodował ponad 350 ofiar śmiertelnych
- zarażenie się wirusem H5N1 niesie wysokie ryzyko śmierci

▶ Jak wirus H5N1 przenosi się z ptaków na człowieka?

Dotychczasowe obserwacje wskazują, że człowiekowi trudno jest zarazić się wirusem H5N1. Choć od 2003 roku na całym świecie wirusem tym zarżone zostały dziesiątki milionów sztuk drobiu, to jego obecność u człowieka potwierdzono w mniej niż 600 przypadkach. Aktualnie wiadomo, że człowiek może zarazić się wirusem H5N1 jedynie poprzez bliski kontakt z martwym lub chorym ptakiem (np. przy uboju czy przygotowaniu zarżonych ptaków do spożycia lub poprzez kontakt z odchodami drobiu).

Większość przypadków ludzkiej odmiany ptasiej grypy odnotowano w gospodarstwach wiejskich, gdzie drób hodowany jest w niewielkich stadach. Kilka przypadków wykryto wśród grup wysokiego ryzyka (np. wśród pracowników ferm drobiu i weterynarzy). Nie potwierdzono bezpośredniego zarżenia tym wirusem człowieka od innego człowieka.

Obecnie naukowcy starają się określić czynniki zwiększające ryzyko zarżenia się człowieka wirusem ptasiej grypy.

▶ Jakie są objawy zarżenia wirusem ptasiej grypy H5N1 u człowieka?

W wielu przypadkach osoba zarżona wirusem H5N1 natychmiast zapada na chorobę.

Początkowe objawy:

- wysoka gorączka (zwykle ponad 38°C)
- silne bóle całego ciała

A dodatkowo:

- duszność
- biegunka
- wymioty
- bóle brzucha
- bóle w klatce piersiowej

Prawie wszyscy pacjenci zapadają na zapalenie płuc, a wiele ich organów przestaje poprawnie funkcjonować. Może pojawić się więcej objawów niż te wymienione powyżej. Ale też nie u wszystkich pacjentów muszą wystąpić powyższe objawy.

▶ Jak zapobiegać lub leczyć ptasią grypę wywołaną H5N1?

Niestety, powszechnie stosowana szczepionka przeciw grypie, którą wiele osób przyjmuje każdego roku nie chroni przed wirusem ptasiej grypy. Obecnie nie istnieje również specyficzna szczepionka przeciwko ptasiej grypie.

W leczeniu ptasiej grypy mogą być podawane leki antywirusowe, np. oseltamivir (znany, jako Tamiflu®). Leki te mogą być podawane profilaktycznie przed zarżeniem wirusem lub w celu zwiększenia szans na przeżycie – jeśli podane zostaną w ciągu 48 godzin od wystąpienia pierwszych objawów choroby. W sytuacji, kiedy nie istnieje szczepionka, jedynymi lekami zapobiegającymi i pomagającymi zwalczać objawy ptasiej grypy są leki antywirusowe.

▶ Dlaczego obawiamy się ptasiej grypy?

Naukowcy obawiają się, że szczep H5N1 może przekształcić się w taką postać, która będzie mogła z łatwością zarżać ludzi oraz rozprzestrzeniać się wśród nich, co oznaczałoby pojawienie się wyjątkowo zakażnej i śmiertelnej choroby.

Powstałby wówczas wirus, na którego działanie człowiek jeszcze nigdy nie był narażony. Bez ochrony immunologicznej zakażenie mogłoby spowodować tragiczną w skutkach chorobę, jaką w latach 1918–1919 była pandemia grypy tzw. hiszpanki, na którą zmarło około 40–50 milionów ludzi na całym świecie.

▶ Czym jest pandemia?

Pandemia jest to pojawienie się choroby zakażnej, która rozprzestrzenia się na całym świecie lub przynajmniej na dużych obszarach. Jak uczy historia, pandemii grypy można się spodziewać 3–4 razy w ciągu jednego stulecia, kiedy to powstaje nowy wirus przenoszony z łatwością z człowieka na człowieka. Nie można jednak przewidzieć czasu wystąpienia nowej pandemii grypy. Dlatego pojawienie się szczepu H5N1 nie musi od razu oznaczać początku kolejnej pandemii.

▶ Jak możemy zapobiec pandemii?

Niezależnie od tego, że obecnie zarżenie wirusem H5N1 zdarza się u człowieka bardzo rzadko, trzeba podjąć działania ograniczające i zapobiegające jego możliwości do wywołania pandemii. Mimo to, pandemia wywołana tym wirusem może się zdarzyć w przyszłości i jest konieczne, aby ludzie byli na to przygotowani. Powinny być podjęte następujące działania:

- Naukowcy muszą uważnie obserwować i badać wirusy ptasiej grypy, aby je lepiej poznać.
- Należy monitorować populacje dzikich ptaków.
- Organizacje takie jak Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), Organizacja Żywności i Rolnictwa (FAO) oraz Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt (OIE) muszą ze sobą współpracować w celu pomocy światu w przygotowaniach do potencjalnej pandemii.
- Unia Europejska i jej kraje członkowskie muszą współpracować ze sobą w zakresie badań i planów przygotowawczych, ponieważ dla wirusa grypy nie ma żadnych granic.
- Wszystkie kraje i wszyscy obywatele muszą być zaangażowani w te działania.